

Handläggare:
Cecilia Rivard
08 508 18 048

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2016-09-22

Strategi och riktlinjer för hantering av fordon för kommunkoncernen Stockholms stad

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till strategi och riktlinjer för hantering av fordon för kommunkoncernen Stockholms stad.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektör

Pär Dahlqvist
avdelningschef

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har utarbetat ett förslag till riktlinjer och en långsiktig strategi för hantering av fordon för kommunkoncernen Stockholms stad. En tydligare styrning behövs för att följa upp stadens kostnader och hur fordonen används.

Det finns ett behov av förbättring av fordonshanteringen och förslaget är i det stora hela bra. Något tveksamt är dock det relativt omfattande ansvar som tillförs nämnden. För att få en effektiv hantering av fordon kan det därför vara en idé att flera nämnder har en gemensam fordonsansvarig.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi, stadsmiljö och strategi.

Bakgrund

Stockholms stad har idag ungefär 800 fordon i drift hos förvaltningar och bolag. Kommunfullmäktige gav år 2014 kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en central upphandling avseende anskaffning, hantering, underhåll och avyttring av fordon. Året därpå fick miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att i samråd med kommunstyrelsen och Stockholms Stadshus AB utarbeta ett förslag till en långsiktig strategi för hantering av fordon för kommunkoncernen. Samtidigt fick miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att införa en fleet management-funktion (ungefär fordonsförvaltare). Denna funktion infördes i början av 2016.

Ett förslag har nu utarbetats. Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till stadens alla nämnder och bolagsstyrelser för yttrande senast den 3 oktober.

Remissen i sammanfattning

Riktlinjerna för hantering av fordon för Stockholms stad gäller personbilar, lastbilar och bussar. En tydligare styrning behövs för att lättare följa upp stadens kostnader och för att se hur fordonen används. Riktlinjerna hanterar huvudsakligen riskhantering, kostnader och skötsel av Stockholms stads fordon inklusive förmånsbilar samt egen bil i tjänsten och bilpoolsbilar.

Strategin anger riktningen för stadens fordonsanskaffning och fordonsinnehav med mål att optimera hanteringen, minska riskerna och få en bättre överblick över kostnaderna.

Innan alla avtal kopplade till föreslagna riktlinjer är upphandlade av servicenämnden gäller ett övergångsförfarande. Det innebär bland annat att nämnder och styrelser ska teckna avtal som i möjligaste mån stämmer med den föreslagna avtalskonstruktionen.

Enligt den ekonomiska analys som gjorts finns det en besparingspotential om sammanlagt 6–7 miljoner kronor per år genom att staden hanterar sina fordon på ett mer samlat och övergripande sätt.

Riktlinjerna

Utgångspunkten är behovet av att resa i tjänsten. Bilpoolsfordon ska vara första valet när en bil behöver användas. Staden bör ha en restriktiv hållning gällande egen bil i tjänsten och det bör endast förekomma i undantagsfall.

Alla nämnder och styrelser som äger eller leasar fordon till den egna verksamheten ska ha en person som är fordonsansvarig. Fordonsansvarig ansvarar för att

- årligen säkerställa att förare inom den egna organisationen har giltiga körkort
- rapportera fordonsskador till fleet management-funktionen
- vara uppdaterad om vilka avtal och riktlinjer som gäller
- svara för den lokala avtalsuppföljningen
- samråda med fleet management-funktionen om avrop/beställning, administration, drivmedel, service och avyttring av fordon
- meddela fleet management-funktionen om kommande behov av leasingfordon inför den årliga förnyade konkurrensutsättningen
- avropa/beställa fordon
- ta hjälp av serviceförvaltningen vid upphandlingar av fordon med en totalvikt över 3,5 ton
- registrera fordon hos Transportstyrelsen.

Serviceämnden ansvarar för upphandlingar som rör exempelvis stationstankning, leasing, bilpoolstjänst, däckhantering och korttidshyra av fordon.

Fleet management-funktionens ansvar omfattar bland annat att

- ta fram förslag på revideringar av riktlinjer
- förvalta avtal kopplade till riktlinjerna
- vara huvudkontakt mot leasingbolag, service- och reparationsbolag med flera
- stödja och höja kompetensen i fordonsrelaterade frågor hos fordonsansvariga i nämnder och styrelser.

När nybeställning av fordon under 3,5 ton ska göras ska fordonet väljas utifrån nedanstående rangordning:

1. Elbil
2. Laddhybrid
3. Fordonsgas eller etanol/E85
4. Elhybrid, bensin eller diesel

Personbilar ska vara utrustade med bland annat ISA (hastighetsanpassningssystem) elektronisk körjournal, alkoholås, parkeringssensorer och dubbfria vinterdäck.

Fordon med en totalvikt om högst 3,5 ton ska användas inom staden i minst fyra år och med en körsträcka om minst 6 000 mil och inget fordon får vara äldre än sju år eller ha körts i mer än 12 000 mil.

För att underlätta uppföljningen av kostnader för stadens fordon ska administration skötas av en externt upphandlad aktör. Avyttring av fordon kan ske både internt och externt.

Användandet av upphandlad bilpoolstjänst ska alltid övervägas för att ersätta personbilar med körsträckor under 750 mil per år. Staden upphandlar en koncernövergripande bilpoolslösning som är tillgänglig för alla. Den geografiska spridningen och närheten till andra verksamheter är viktig.

Strategi

Målet med strategin är att Stockholm ska ha en fordonsflotta som utvecklas mot tre av målinriktningarna i Vision 2040: Ett klimatsmart Stockholm, Ett ekonomiskt hållbart Stockholm och Ett demokratiskt hållbart Stockholm.

Fordon kan ägas eller leasas. Hänsyn ska främst tas till parametrarna mervärdesskatt (moms) och räntekostnader. Stockholms stad ska agera som en kund för alla förvaltningar och bolag. Avyttring av fordon ska i första hand göras genom att fordonen övertas av annan verksamhet i staden.

Fleet management-funktionen har ett övergripande ansvar för fordonsområdet inom Stockholms stad och ska ta fram förslag på revideringar av strategi och riktlinjer. Funktionen har vidare ett samlat ansvar för avtalsvård och uppföljning av samtliga avtal inom fordonsområdet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Det är bra med en gemensam strategi och gemensamma riktlinjer för fordonshanteringen i staden. Förvaltningen har dock några funderingar och synpunkter på hur ansvaret fördelas. Jämfört med nuläget ökar stadsdelsnämndens ansvar och uppgifter.

Idag har de verksamheter inom förvaltningen som har en bil en person som är fordonsansvarig. Detta fungerar inte alltid optimalt. Inom förvaltningens centrala administration finns en samordnare. En fordonsansvarig enligt det remitterade förslaget, med mer samlad kunskap inom fordonsområdet, kommer att kunna utföra arbetsuppgifterna på ett bättre sätt än vad som görs i nuläget.

Fordonsansvarig föreslås ta över ansvar från verksamheterna och får därmed fler arbetsuppgifter än vad bilsamordnaren har idag. Många av uppgifterna är tidsödande, som exempelvis att årligen kontrollera förarens körkort. För förvaltningen kan detta innebära kontroll av 50–60 personer eller mer. Fordonsskador är tyvärr inte ovanliga och de kräver en hel del administration vilket fordonsansvarig ska ansvara för. Andra uppgifter som att beställa fordon, följa upp lokala avtal och registrera fordon hos Transportstyrelsen kräver kunskap och tid.

Förvaltningen har idag 17 bilar, 16 personbilar och en lätt lastbil. Andra förvaltningar har färre fordon än så. För att få en effektiv hantering av fordon kan det vara en idé att flera nämnder har en gemensam fordonsansvarig.

Flera av förvaltningens bilar kör relativt korta sträckor per år och skulle teoretiskt kunna ersättas av fordon från en bilpool. Svårigheten med en bilpool är att fordon som används i exempelvis hemtjänsten är utspridda på olika stadsdelar varför bilpool inte är ett alternativ. Däremot skulle det kunna fungera om de tre kommunala förvaltningar som finns i samma hus i Farsta centrum hade en gemensam bilpool.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Stadsledningskontorets förslag till strategi och riktlinjer för hantering av fordon för kommunkoncernen Stockholms stad